Був собі дід та баба, і було в їх двоє дітей, син і доня. От дід купив собі на ярмарку три кози, каже: "Єсть у мене кому пасти!"

Посила ж дід синка кіз пасти та й наказує: "Гляди ж ти мені, добре паси! Бо як будуть кози не пасені, то погано тобі буде!"

Хлопчик погнав кіз на хорошу травицю, пас, пас тих кіз якнайкраще! Увечері погнав їх до двора.

Дід вийшов назустріч, став на воротях у червоних чоботях і питається:

— Кози мої любі, кози мої милі! Чи ви пили чи ви їли?

А кози йому одказують:

— Ні, дідусю, не пили, не їли!

Бігли через місточок,

Ухопили кленовий листочок,

Бігли через гребельку,

Ухопили водиці крапельку.

Тільки ми пили і їли!

Розгнівався тоді на хлопця дід і на покуту[1] підвернув його під корито.

Другого дня посила дід дочку та й знов наказує, щоб добре напасла кіз, бо як не напасе, то і їй покута буде!

Погнала дівчина кіз: пасла, пасла і на луці, й під ліском, напасла добре й жене ввечері кіз додому.

А дід знов вийшов назустріч, став на воротях у червоних чоботях та й питає:

— Кози мої любі, кози мої милі! Чи ви пили, чи ви їли?

А кози йому одказують:

— Ні, дідусю, не пили, не їли,

Бігли через місточок,

Ухопили кленовий листочок,

Бігли через гребельку,

Ухопили водиці крапельку,

Тільки ми пили і їли!

Розгнівався дід на дочку,— підвернув її під корито.

Другого дня посилає вже бабу.

— Іди ти, може, вже ти напасеш як слід!

Погнала баба кіз: пасла, пасла на самім кращім пастівні. Увечері жене додому.

Знов вийшов дід, знов попитав, знов кози сказали: — Ні, дідусю, не пили й не їли!

Підвернув дід і бабу під корито.

Та й погнав кіз уже сам. Пас, пас їх уже де сам знав, а надвечір погнав додому та забіг попереду, став на воротях у червоних чоботях і пита:

— Кози мої любі, кози мої милі! Чи ви пили, чи ви їли?

А кози й йому брешуть те саме:

— Ні, дідусю, не пили, не їли!

От тоді побачив дід, що кози все брешуть, повипускав бабу, сина й дочку з-під корита, а на кіз розсердився так, що заходився всіх їх різать. Зарізав одну козу, зарізав другу, а третю тільки що почав різать, вже й півбока облупив, а вона вирвалась і втекла!

Утекла та коза та й заховалась у лисиччиній хатці.

Прибігла лисичка з ловів до своєї хатки, коли чує — щось у її хатці товчеться. Вона й пита:

— Хто, хто в лисиччиній хатці?

А коза їй одповідає:

— Я, коза-дереза,

Півбока луплена,

За три копи куплена,

Тупу-тупу ногами,

Сколю тебе рогами,

Лапками затопчу,

Ріжками загребу,

Хвостиком замету,

Гам тебе — з'їм!

Злякалась лисичка, втекла геть; сіла під ліском та й плаче.

Іде ведмедик та й пита її:

— Чого се ти, лисичко, плачеш?

— Як же мені не плакати,— каже лисичка,— коли в мою хатку щось убралось, таке страшне, що хоче мене з'їсти!

— Не плач, лисичко, я його вижену! — каже ведмідь.

Пішов. Підступив до хатки та й пита:

— Хто, хто в лисиччиній хатці?

А коза йому те саме:

— Я, коза-дереза,

Півбока луплена,

За три копи куплена,

Тупу-тупу ногами,

Сколю тебе рогами,

Лапками затопчу,

Ріжками загребу,

Хвостиком замету,

Гам тебе — з'їм!

Злякався й ведмедик, утік...

Знов сидить лисичка й плаче. Іде вовк, побачив лисичку та й каже:

— Здорова була, лисичко-сестричко! А чого се ти плачеш?

— Як же мені не плакати, коли в мою хатку отаке й таке вбралося!

— Не журися, лисичко-сестричко,— каже вовк,— ось я його вижену!

Коли й вовчика так само злякала коза,— втік і вовчик.

Біжить зайчик, угледів лисичку та й гукає:

— Добридень вам, тіточко! Чого се ви плачете?

Лисичка й йому розказала про своє лихо.

— Не журіться, тіточко,— каже зайчик,— ось я піду того ворога вижену!

— Ой, зайчику,— каже лисичка.— Куди тобі? Не такі були, як ти, та й ті не могли нічого зробити, то де вже тобі вигнати!

— Ні, вижену! Ось побачите, тіточко,— каже зайчик.

Коли як постукав лапкою в двері, та як озвалась до його коза-дереза, як гукнула: "Гам тебе — з'їм!" — то зайчик страшенно злякався та й побіг од хатки, тільки ніжками замелькав!..

Знов лисичка плаче — ніхто її не порятує!..

Коли се лізе стежечкою рак. Побачив лисичку й теж питає, чого вона плаче. Розказала й йому лисичка, що отаке й таке горенько!

— Не журись,— каже рак.— Ось як його вижену!

А лисичка тільки головою покивала: "Де вже,— думає,— рак вижене! Коли ведмідь та вовк бралися — й то не вигнали, а то б то таке мале, незначне вигнало!"

Коли рак як поліз, як поліз, доліз до лисиччиної хатки та й питає:

— Хто, хто в лисиччиній хаті?

Коза й йому те саме:

— Я, коза-дереза,

Півбока луплена,

За три копи куплена.

Тупу-тупу ногами,

Сколю тебе рогами,

Лапками затопчу,

Ріжками загребу,

Хвостиком замету,

Гам тебе — з'їм!

А рак на теє одмовляє:

— А я рак-неборак.

Ущипну, буде знак!

Та по тій мові, зовсім не злякавшись, лізе, лізе до кози. Коза скочила на лавку — і рак поліз на лавку; коза на піч, і він на піч; та як ущипне козу саме за той луплений бік,— коза тоді мерщій утікати з хатки! Побігла, куди видно!

Тоді рак і каже до лисички:

— А бачиш, я тобі вигнав те "страшидло"! Іди й живи здорова в своїй хатці.

Лисичка йому й одказує:

— Ой, спасибі ж тобі, рачку-неборачку, що ти мене з біди визволив!

Та подивилась на рака, подумала-подумала й каже:

— Як же мені тобі віддячити, мій голубоньку? Хіба ось що: дай я тебе скупаю, бо ти такий чорний, брудний!.. Ось пожди, я тобі літепла на купіль зогрію!

Та взяла розпалила в печі, нагріла окропу і вкинула туди рака: він там і зварився. Лисичка тоді його з'їла. Отак віддячила!..

Се вам казочка, а мені бубликів в'язочка, вам — колосок, а мені — грошей мішок!

[1] Покута — покарання.